

§ 9 Remiss av äldreombudsmannens årsrapport 2017

*Remiss från kommunstyrelsen, KS dnr 152-1814/2017, för
yttrande senast den 26 mars 2018*

Dnr 1.6-84/2018

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen "Äldreombudsmannens årsrapport 2017".

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2018-03-05.

Stockholms stads äldreombudsman har tagit fram en rapport 2017 till kommunfullmäktige om frågor om äldres levnadsvillkor som ombudsmannen bedömer att kommunfullmäktige behöver ha kännedom om. Kommunstyrelsen har skickat rapporten på remiss.

Rapporten beskriver målsättningar, utmaningar och utvecklingsbehov bland stadens service till äldre medborgare. Rapporten belyser i huvudsak behovet av förebyggande och hälsofrämjande arbete, ett behov som blir allt mer aktuellt jämte den demografiska utvecklingen. Som framgår i rapporten är det inte en heltäckande redogörelse av stadens förebyggande arbete. Rapporten beskriver även särskilda behov hos vissa sårbara grupper såsom äldre med psykisk ohälsa, missbruks- och/eller hemlöshetsproblematik, som är våldsutsatta, HBTQ-personer och äldre som lever med HIV.

Äldreförvaltningen bedömer att rapporten tar upp olika delar av vad som är viktigt att ha i beaktande i arbetet med att säkerställa att staden är en trygg stad att åldras i. Flera av dessa frågor är sådant som förvaltningen och/eller stadens övriga verksamhet har som pågående uppdrag.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter samt med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Michaela Hollis (KD), ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och ledamoten Ann-Katrin Åslund (L)) anmäler ett gemensamt särskilt uttalande med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C).

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande från (KD), (M), (L) och med stöd av ersättaryttrande från (C):

”Äldreombudsmannens rapport 2017 är ett genomarbetat och informativt dokument som skildrar hur Stockholms stads äldreomsorg mår för tillfället. En genomläsning av materialet bekräftar den bild som vi i alliansen har av stadens äldreomsorg, nämligen att den fungerar hyfsat bra, men att Stockholm kan mycket bättre. Vi vill här belysa några för oss viktiga utvecklingsområden som sammanfaller med de iakttagelser som äldreombudsmannen gjort.

Som äldreombudsmannen mycket riktigt påpekar står äldreomsorgen inför ett paradigmskifte. Vi måste flytta fokus från vård till förebyggande och hälsofrämjande insatser. Det innebär att informationen till de äldre om vilka aktiviteter som staden erbjuder i syfte att ge dessa personer möjlighet att förbättra sin hälsa måste utvecklas avsevärt. Det saknas stadsdelsindeldad statistik för att systematiskt kunna utvärdera träffpunkter och dagverksamheter i staden. Likaså måste stadens öppna verksamheter oavsett regiform följas upp och utvärderas. En översyn av ledsagning, som möjliggör för många äldre att ta sig till olika träffpunkter, måste snarast göras över hela staden. Ledsagning i detta syfte och medföljande inom ramen för hemtjänst är två helt olika saker. Vi nås av signaler att antalet ledsagningstimmar minskat över hela staden, vilket är mycket oroande.

Stadens riktlinjer kring mat och måltider efterlevs inte alltid. Det är fortfarande alltför vanligt att äldre med hemtjänst erbjuds matlådor. I första hand skall de äldre alltid erbjudas att få maten

lagad hemma. Äldreombudsmannen påpekade även några förbättringsområden beträffande de av alliansen år 2007 införda fixartjänster, där personer 75 år och äldre årligen erbjuds sex timmar avgiftsfri hjälp med praktiska göromål i hemmet. Dessa tjänster erbjuds i första hand för att förebygga fallolyckor. Förutsättningarna är inte likartade över staden, vilket måste åtgärdas. Fixarna ska alltid kunna uppvisa legitimation, det är för oss en självklarhet i ljuset av de många brott som begås mot äldre i hemmet.

Många äldre tackar nej till en plats på ett boende de sökt till. Förvisso kan en av flera förklaringar vara att äldre behöver den trygghet som det innebär att veta att det finns plats om behovet uppstår, men det finns ingen kartläggning på området. Detta måste göras snarast för att få en verklighetsförankrad bild över icke-verkställda beslut och äldres otrygghet.

Fortfarande är riktlinjerna för handläggning av bistånd till personer som är 65 år eller äldre inte likvärdig över hela staden. Det behövs en översyn av tillämpningen i hela staden. Likaså ska anhörigstödet över hela staden ses över för att garantera att anhöriga oavsett var de bor i staden ska få möjlighet till hjälp och avlastning.

Äldreombudsmannen belyser på ett förtjänstfullt sätt situationen för de mest sårbara grupperna bland stadens äldre. Arbetet med dessa grupper har många förbättringsområden, såsom ett förbättrat uppsökande arbete bland dessa äldre, som ofta inte själva tar en första kontakt med myndigheter. I synnerhet gäller detta våldsutsatta personer eller sådana som har ett begynnande missbruk eller psykisk ohälsa. En återkommande kompetensutveckling av samtlig personal som kommer i kontakt med dessa grupper är angelägen. Det gäller även beträffande äldre HBTQ-personer. Eftersom en så stor andel av äldreomsorgen utförs av privata aktörer måste vi åter påpeka att det enligt oss är orätt att stadens skattemedel i form av kompetensutvecklingsmedel inom bland annat äldreomsorgen enbart går till anställda i stadens egen regi.

Både kvinnor och män dricker alkohol högre upp i åldrarna. Ökningen av antalet äldre kvinnor som avled av alkoholrelaterade orsaker har mer än fördubblats mellan 2001 och 2015. Detta är allvarligt. Det är därför inte acceptabelt att Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings-, och tobakspolitiken

2018-2021 inte ägnar denna grupp så mycket som en bokstav om förebyggande och behandlande insatser utan endast konstaterar att målgruppen finns.”

§ 10 Remiss "Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021"

Remiss från kommunstyrelsen, KS dnr 154-2048/2017, för yttrande senast den 30 mars 2018

Dnr 1.6-89/2018

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen "Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021".

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2018-02-19.

Kommunstyrelsen har till bl.a. äldrenämnden remitterat förslag till remissen "Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021" för yttrande senast den 30 mars 2018.

Socialnämnden och utbildningsnämnden fick i budget 2017 i uppdrag att revidera Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings-, och tobakspolitiken (ANDT-program). Programmet syftar till att lyfta fram utvecklingsområden för staden i ANDT-relaterade frågor, med det övergripande målet att Stockholm ska vara en stad fri från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol samt med ett minskat tobaksbruk. Insatser för att skydda barn och unga mot eget och andras bruk av ANDT utgör grunden i programmet. Mottagare av programmet är stadens medarbetare som arbetar med och för stadens invånare. Programmet omfattar stadens alla nämnder och bolag.

Äldreförvaltningen anser att stadens reviderade ANDT-program är ett betydelsefullt underlag för hur staden ska arbeta med dessa frågor, dock behöver målgruppen äldre tydliggöras i större omfattning än vad som nämns i programmet.